

Domingo sangriento

Bloody Sunday, Paul Greengrass, 2002

Pel·lícula que narra els fets que van tenir lloc el 30 de gener de 1972 a Derry, Irlanda del Nord, on 13 manifestants desarmats van morir a mans de l'Exèrcit britànic.

El director

Nascut a Cheam, Surrey, el 13 d'agost de 1955, Paul Greengrass ha treballat com a periodista i escriptor. El 1987 va publicar *Spycatcher*, sobre els serveis secrets britànics, en col·laboració amb Peter Wright. Com a productor de la sèrie de documentals *World in Action* va ser el primer periodista, que l'any 1982 va entrar a la presó de Maze per filmar una entrevista amb els presos de l'IRA en vaga de fam.

Va dirigir el seu primer llargmetratge de ficció el 1989, *Resurrected*. Després va treballar en diversos telefilms televisius i en la sèrie de televisió *Kavanagh QC* (1994-95). El 1998 va rodar *The Theory of Flight* (Extraña petición) pel·lícula romàntica i perfectament oblidable amb Kenneth Branagh i Helena Bonham Carter de protagonistes.

El seu últim film, *Bloody Sunday*, va comptar amb l'assessorament de Don Mullan, testimoni presencial dels fets i qui més tard va escriure el llibre *Eyewitness Bloody Sunday*. El film va guanyar l'Ós d'Or a la Millor Pel·lícula en el Festival de Berlín

(2002) i el Premi a la Millor Pel·lícula a Sundance (2002).

Els fets

El conflicte entre Irlanda i Gran Bretanya es remunta a temps anteriors a Cromwell (la invasió anglesa es produí el 1171), la pel·lícula es concentra però en els esdeveniments que succeïren el 30 de gener de 1972 a la localitat de Derry, nom que ve del gaèlic i que significa «roureda» (Londonderry per als protestants).

Aquell dia fatídic, l'Associació de Drets Civils d'Irlanda del Nord, havia convocat una manifestació a favor dels drets civils i contra els internaments preventius sense judici, mesura introduïda pel govern britànic l'estiu anterior.

La manifestació havia de sortir de Bishop's Field, a Creggan (el barri catòlic) i tenia el seu punt d'arribada a l'Ajuntament, seu del poder polític local (protestant) on se celebraria un míting.

El govern unionista de Belfast, el govern britànic i l'exèrcit es van preparar. El comandant de les forces terrestres d'Irlanda del Nord, general

Robert Ford, va encarregar al general de brigada MacLellan l'elaboració d'un pla que inclogués la participació del I Batalló del Regiment de paracaigudistes. Els «paraques» amb seu a Belfast i una terrible reputació, serien els encarregats de fer 500 detencions.

El matí del dia 30, totes les persones que van acudir al punt de sortida de la manifestació, van observar ja el desplegament de les forces de l'exèrcit. Els líders del drets civils van demanar calma però la manifestació va acabar en massacre quan MacLellan va donar l'ordre d'intervenció dels «paraques». El resultat: 13 morts i 14 ferits.

Les conseqüències no es van fer esperar. La reacció de molts joves que havien participat a la manifestació i havien presenciat els assassinats de civils desarmats va ser l'imaginable. L'IRA va aconseguir nous reclutaments, la població civil va ser apartada de la vida política i els enfrontaments i la violència van continuar 25 anys més.

Els protagonistes

Paul Greengrass vol mostrar un retrat global de les diferents parts del conflicte, o sigui no limitar-se a explicar la història de la població civil i les seves víctimes, sinó parlar també dels soldats britànics, perquè aquesta, com diu el productor Mark Redhead, és també una història britànica, al menys la meitat.

La construcció dramàtica del film es recolza en el seguiment paral·lel que fa el director d'una sèrie de personatges (quatre amb més detall) que representen diferents punts de vista socials, polítics i institucionals:

Ivan Cooper (James Nesbitt) líder dels defensors dels drets civils. Polític idealista i membre del Parlament.

Gerry Donaghy (Declan Duddy) un noi de 17 anys catòlic amb una núvia protestant.

Patrick MacLellan (Nicholas Farrell), comandant de l'exèrcit britànic a Derry, qui es veu pressionat pels seus superiors a aturar la manifestació amb fermesa: l'home que dona l'ordre d'intervenció de l'exèrcit.

El paracaigudista 027 (Mike Edwards) jove soldat que juntament amb els seus companys rep l'ordre de disparar.

L'estètica Dogma

Bloody Sunday s'inscriu en dues vessants del cinema contemporani. Si parlem de temàtica, la pel·lícula segueix la tendència del cinema social britànic, però si d'opció estètica es tracta, Greengrass fa ús de la càmera a l'espatlla, com molts d'altres realitzadors han fet, amb més o menys fortuna, des de l'aparició del moviment Dogma 95. La càmera acompanya literalment els personatges durant 24 hores resultant així en una certa perspectiva semi documental. En tot moment l'espectador té la impressió que

allò que veu a la pantalla són els fets tal qual van passar.

L'aparent senzillesa, no és tal però, doncs Greengrass no oblida que està filmant un llargmetratge de ficció, malgrat que els fets siguin reals. Les històries dels diferents personatges s'intercalen produint-se així una intel·ligent alternança de punts de vista, de l'idealisme de Cooper fins al feixisme dels militars anglesos, sense caure mai en la demagògia, mostrant així a l'espectador la complexitat d'un conflicte tan antic i arrelat en la societat d'Irlanda del Nord, un conflicte que no admet simplificacions.

Fitxa tècnica

Tècnics

Director: Paul Greengrass
Guió: Paul Greengrass
Fotografia: Ivan Strasburg
Música: Dominic Muldoon
Muntatge: Clare Douglas
Direcció artística: John Paul Kelly
Productor: Mark Redhead
Productors executius: Pippa Cross, Arthur Lappin, Jim Sheridan, Paul Trijbits, Tristan Whalley i Rod Stoneman
Nacionalitat: Gran Bretanya-Irlanda
Durada: 107 minuts

Actors

James Nesbitt: Ivan Cooper
Tim Pigott-Smith: General Ford
Nicholas Farrell: General MacLellan
Declan Duddy: Gerry Donaghy
Kathy Kiera Clarke: Frances
Mike Edwards: soldat 027
Gerard McSorley: comissari cap de policia

Filmografia

1989
Resurrected
1994
Open Fire (telefilm)
1994-95
Kavanagh QC (sèrie TV)
1996
The One That Got Away (telefilm)
1997
The Fix (telefilm)
1998
The Theory of Flight (Extraña petición)
1999
The Murder of Stephen Lawrence (telefilm)
2002
Bloody Sunday